

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Šte. 11.953. — Štev. telefona 552. — Inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 25. aprila 1922.

ŠTEV. 49.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

VABILO

na

tretji redni občni zbor Zveze gremijev in trgovskih zadrug za Slovenijo v Ljubljani, ki se vrši

v soboto, dne 29. apr. t. l. ob 1/2 4. uri v sejni dvorani posojilnice v Celju

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav načelnika Zveze in otvoritev občnega zbora.
2. Poročilo tajništva o delovanju Zveze v drugem poslov. letu.
3. Poročilo blagajnika o zaključku za leto 1921 in o proračunu za l. 1922.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Sklepanje o predlogih v zmislu § 12, točke 4 zveznih pravil.
6. Slučajnosti.

Udeležba na občnem zboru je dovoljena samo delegatom gremijev in zadrug, ki so včlanjeni pri Zvezi, v zmislu določb čl. 10, zveznih pravil.

Zveza pozivlja vse gremije in zadruge, da se po svojih delegatih polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1922.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

VABILO

na

tretji vseslovenski trgovski shod, ki se vrši

v nedeljo, dne 30. aprila t. l. ob pol 9. uri zjutraj

v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Problem sanacije valute. Poroča ravnatelj zadružne zveze Janko Lesničar.
2. Aktualna prometna vprašanja. Poroča I. Mohorič.
3. Organizacija trgovskih zvez. — Poroča ravnatelj Franc Marinšek.
4. Reforma davkov in carinskih zakonov. Poroča dr. Božič.
5. Gospodarska politika in pobija je draginje.
6. Slučajnosti.

Udeležba trgovskega shoda je dolžnost vsega organiziranega trgovstva v Sloveniji, da si začetni program delavnosti za tekoče leto in precizira svoje stališče v vseh javnih in gospodarskih vprašanjih. Udeležbo je prijaviti pripravljalnemu odboru trgovskega gremija v Celju, ki bo skrbel za prenočišča zunanjih udeležencev.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1922.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

Pred tretjim vseslovenskim trg. shodom.

V sredi najlutejšega boja se vrši v nedeljo tretji vseslovenski trgovski shod v Celju. Sredi boja, ki nam je bil vsiljen in ki ga morajo naše stanovske organizacije dobojevati, boja za obrambo stanovske časti, za rehabilitacijo trgovskega ugleda, boja za napredek in bodočnost proti demagogijam, ki izkoriščajo kaotičnost razmer za boj proti našemu stanu.

Ko so se začele preteklo zimo gospodarske razmere rapidno slabšati, je bila prva parola, ki se je vrgla med nezadovoljne mase konzumentov: Držite lopova! Z vladnega mesta se je pokazalo paušalno na naš stan, češ, da je on kriv padca valute, kriv draginje. Začelo je zasledovanje brez primere, pred občinskimi sodišči, pozneje s policijo! Dolgo je naše trgovstvo molče prenašalo vsa paušalna natolcevanja, vendar je konečno bilo prisiljeno stopiti v bran, pojasniti javnosti svoj položaj in zahtevati tudi za svoj stan upoštevanje vsaj najprimitivnejših pravic.

Gospodarska politika in uprava v naši državi se vodi proti vsem načelom zdravega razuma. Namesto podpore naleti podjetnik povsod in z vsakim dnem na nove ovire, ki mu jemljejo energijo in pogum za nadaljnje delo in vztrajanje in ki onemogočujejo delo konsolidacije. Žrtve, ki se valijo na podjetnika in trgovca, so zavzele tak obseg, da se vsa mirodobja načela poslovanja prevrnjena in da je v podjetnost zašla nestalnost in nesigurnost. Naše stanovske organizacije že tri leta neprestano stremijo po tem, da se gospodarske razmere konsolidirajo. Toda doživeli smo baš obratno. Nešteto naših predlogov je bilo podanih zaman, ostali so nerešeni ali pa so bili odbiti.

Na prvem trgovskem shodu smo si postavili cilj sodelovati aktivno pri zgradbi gospodarske zakonodaje v naši kraljevini. Kljub vsem prošnjam, rezolucijam in protestom se nas k temu ne dopušča. Zavlačuje se vsaka ustanovitev strokovnih svetov, odlašajo sestava gospodarskega sveta in diktira se zakone, ki zadevajo naše gospodarsko delo v živce brez nas, preko nas in proti nam. Trgovske pogodbe mednarodne likvidacijske in obnovne pogodbe se sklepajo brez zaslišanja mnenj pridobitnih krogov. Ni čuda, da mora pri takem delu priti konečno po zakonjenju do nezadovoljstva in protestov.

Zastopniki političnih strank se izgovarjajo, da je vzrok neusmerjenemu gospodarsko političnemu delu splošna politična konstelacija, na katero posamezna stranka ne more bistveno vplivati. To odklanjanje odgovornosti nas sili v novo borbo.

Mi jo sprejmemo in jo hočemo stvarno nadaljevati, z vso objektivnostjo pa tudi z vso brezobzirno doslednostjo, ki jo zahteva pravična stvar. Nismo več voljni prenašati upravni nered, ki ga povzroča brezglava naredbodaja, odločno in enotno moramo nastopiti proti administrativni dezorganizaciji, ki postaja vsled prenapljenih eksperimentov s

prenašanjem kompetenc in uvajanjem zakonov, ki našim gospodarskim razmeram ne odgovarjajo. Baš tu leži rakrana, ki uničuje vso gospodarsko delavnost, otežuje naš pollet in nas slabi z neplodnim izčrpanjem sil v vedno večjem birokratizmu.

Boj za preokret je težak in dolg, toda to nam ne sme biti povod k malodušnosti. Nezadovoljstvo nad obstoječimi gospodarskimi razmerami in razočaranje nad gostobesednimi obljubami, ki se nočejo izpolniti, postaja vedno večje. Zahteva po organizaciji in pospeševanju delavnosti in podjetnosti raste in z njo tudi nada na uspeh naših gospodarskih stremeljenj.

Naš tretji trgovski shod bo pa prinesel nove inicijative tudi v naše notranje stanovsko organizatorno delo, bo usmeril program naših gospodarskih teženj za tekoče leto. Organizacija trgovstva v Sloveniji je dograjena. Sedaj je naloga krajevnih gremijev in zadrug, da vsak v svojem okolišju izvršuje v podrobnem program stanovske in strokovne organizacije ter da razvije čim živahnjšo gospodarsko inicijativnost tudi v pridobitnem oziru.

Naloga naših stanovskih organizacij je disciplinirati lastni stan, eliminirati iz njega vse vrvike, ki jih je prinesla vojna in neurejenost razmer in radi katerih mora prenašati cela večina solidnega podjetništva paušalna natolcevanja.

Ko smo izvršili nalogo notranje konsolidacije, nam bo preostajalo še široko polje organizacije trgovskih zvez za obnovo rednega gospodarstva in za osamosvojitve od inozemskega posredovanja, od katerega je naš trgovina dandanes še žalibog v izredno veliki meri odvisna. Temu vprašanju posvečajo vsakoletni shodi, uvažujoč njegovo izredno važnost, največjo pažnjo.

Trgovski shod ima poleg vsega važen moralen pomen, krepi stanovsko zavest in čut solidarnosti, ki je bil baš sedaj po vojni v najbolj težki ekonomski krizi, med našim slovenskim trgovstvom nezadostno razvit. Kratkovidna ozkoprsnost in napačno razumevanje konkurenčnega boja je dolgo časa branila trgovstvu, da se posveti predvsem in v polni meri ter s požrtvovalnostjo lastni organizaciji. Naši trgovci so sodelovali aktivno povsod, le za lastno organizacijo so imeli najmanj časa. Sila razmer jih je združila v trdne organizacije in pretekla tri leta pomenijo lep, priznanja vreden napredek v pozitivnem delu. Celjski shod je zopet važen mejnik pri začetem delu, katerega uspeh je vnaprej zasiguran.

Zopet dvanajstine.

Pred finančnim odborom leži zopet načrt zakona o proračunskih dvanajstinah za mesec maj in junij, ki bo najbrž še tekom tega tedna sprejet.

S tem smo eno celo leto pregošporarili z dvanajstinskimi krediti in proračun, ki je imel že z lanskoletnim junijem stopiti v veljavo, in ki je bil pozneje odložen na 1. januar 1922, bo v najboljšem slučaju stopil šele z julijem 1922 v veljavo.

Z dvanajstinskimi provizoriji na podlagi kreditov iz proračuna 1920-1921 in z odlašanjem sprejetja lani izdelanega proračuna preko enega celega leta smo spravili celo državno gospodarstvo v silne nepravilike. Ni treba ponavljati, da so se medtem cene blagu in splošne življenske razmere v celi državi bistveno spremenile in da so se cene za materialne nabave medtem podvojile. Vsled dvanajstine pa se mehanično podaljšujejo krediti, ki so bili določeni in sestavljeni za osebne izdatke in za materialne stroške na spomlad leta 1920, ki seveda sedaj niti približno ne odgovarjajo obstoječim razmeram. S temi krediti ne morejo shajati niti javni državni zavodi, še manj pa pridobitni obrati, z njimi ni mogoče vzdrževati prometnih naprav, se povsod je treba omejitev in cele vrste dobrih in potrebnih načrtov pada s tem.

V dnevnem časopisju vidimo od časa do časa plitvo polemiko radi naših bolnic, katerih režija je medtem ogromno narasla. Velika borba se je vodila radi povišanja kreditov zanje in ko je bila izvojevana, so si vse stranke več ali manj lastile zaslugue za ta uspeh. In vendar je to le ena drobna miniatura, en neznamen detajl iz vsega tega, kar so nam dvanajstine prinesle v drugih gospodarskih resortih javne uprave.

Naši proračuni so skoro z geometrično progresijo rastli, medtem ko je prvi za leto 1919-20 znašal ca. dve in pol milijardi dinarjev, je dosegel drugi za leto 1920-21 že štiri in pol milijarde. Projekt tretjega proračuna, ki bi bil imel po Vidovdanski ustavi stopiti v veljavo, je znašal že devet milijard. Finančni minister se je takemu proračunu, ki je daleč presegal davčno zmoglost našega slabega gospodarstva uprl. Začelo se je glihanje, ki traja že skoro eno leto. Kakor se poroča, se je posrečilo reducirati proračun na šest milijard. Toda niti za to vsoto nimamo rednega kritja in se mora vedno segati po izrednih sredstvih za kritje izdatkov, kakor so davki na vojne dobičke, podržavljenje avtonomnih deželnih doklad in uvedbe novih povojnih davkov in pristojbin, proti katerim so nekdanji direktni davki popolnoma neznamiti.

Dvanajstine so pri nas prišle v modo in v navado. Nikdo se že več ne razburja, da traja pretres proračuna v finančnem odboru skoro leto dni. Popolnoma samoumevno je že postalo to. Dvanajstinski zakoni obsegajo poleg podaljšanja kreditov vse mogoče druge določbe. Zadnje dvanajstine so prinesle davek na vojne dobičke, izpremembe glede plačarine, sedanje obsegajo določbe o najetju enomilijardnega notranjega posojila v investicijske svrhe. Po našem mnenju tako važne zadeve ne spadajo v dvanajstine, marveč se imajo donesti v posebnih zakonih, ker presega njih trajnost in obveznost opek okvir dvomesečnih dvanajstini.

Karakteristično je, da se vselej, ko ležijo dvanajstine na mizi odbora, začne širokoustiti o forsiranem delu za sestavo definitivnega proračuna. Finančni odbor se je namreč spustil v razprave, ki se vlečejo brez konca, kakor je na primer gospodarstvo dr-

Continental

je najboljši pisalni stroj!

Ant. Rud. Legat

specijalna trgovina s pisalnimi stroji
in pisarniškimi potrebščinami.

Samoprodaja pisalnega stroja
»CONTINENTAL« za vso Slovenijo.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh
sistemov.

Telefon
100 in 97

Maribor

Slovenska ulica
št. 7.

Cenik in prospekt brezplačno.

Berlinu plačalo za dolar 325 mark, se je lahko kupilo v Moskvi za 200 mark.

Trgovska ladija »Ljubljana«. Trgovska ladija parobrodne družbe Jadranska plovitba, koja je plavala pod imenom »Sandor Lederer« je prekrščena v »Ljubljana«.

Težkoče zagrebškega čekovnega urada. Kakor čujemo iz Zagreba, je poština uprava odnosno ministrstvo finančne dolžno zagrebškemu ček. uradu 86 milijonov Din. Čekovni urad bo, če se ta dolg ne poravnava, v doglednem času v neugodni situaciji, ter ne bode mogel izplačevati dvignjene zneske. — Ne vemo, kaj bi rekli na to?

Katalog IV. praškega velesajma s srbohrvaškimi ključem je izšel in prinaša vse podrobnosti s tega sejma. Stane 20 dinarjev. Naroča se pri Generalnemu konzulatu čehoslovaške republike v Ljubljani.

Avstro-ogrška banka. Na seji generalnega sveta avstro-ogrške banke, ki se bo vršila dne 25. t. m., bo poročal guverner o poteku in uspehu poslednjih likvidacijskih pogajanj. — Likvidator, dvorni svetnik dr. Luxardo se je podal v Pariz, da bi stopil v stik s tam bivajočima likvidatorjema de Mones in Zeuceaun glede priznanja sklenjenih dogovorov o likvidaciji. — Letna bilanca avstro-ogrške banke bo najbrže objavljena prihodnji mesec.

Avstrija prosi za zvišanje posojila. Praški listi poročajo, da bo avstrijska vlada prosila čehoslovaško vlado, da zviša posojilo Avstriji na 1 milijardo čehoslovaških kron.

Naraščanje cen žita na Madžarskem. Zadnje dni so zelo poskočile cene žita na Madžarskem. Pšenica je notirala 3200 K og., rž 2450 K og., moka 32 K po kg.

Oddaja madžarske živine. Dne 24. t. m. bo začela Madžarska s predajo kon-

tingenta živine, katero nam ima oddati na podlagi mirovne pogodbe v svrhu reparacije. Odrejena je tudi komisija, katera bo to predajo izvrševala.

Stanje papirnatega denarja na Ogrskem. Po zadnjem izkazu ogrskega notnega zavoda je bilo na Ogrskem za 29.972.745.819 o. kron papirnatega denarja v prometu. Od zadnjega izkaza se je stanje papirnatega denarja pomnožilo za 137.934.922 o. kron.

Kongres obrtnih in trgovskih zborov v Budimpešti. Budimpeštanska trgovska in obrtniška zbornica je sklenila povabiti vse inozemske trgovske in obrtne zbornice na splošni kongres v Budimpešti, kjer se bo proučevalo vprašanje revizij zakonov o zbornicah in njihovi neodvisnosti ter avtonomiji.

Nemčija mora plačati vojno odškodnino tudi s čebelami. Nemčija mora oddati na podlagi vojne odškodnine tudi velike množine čebel Belgiji in Franciji. Prvi del in sicer 23.000 panjev je oddala že jeseni Franciji, drugi del odda še tekom pomladi.

Tržna poročila.

Zagreb: pšenica 77 do 78 kg do 2% primesi K 1690 do 1720. Koruza suha zdrava K 1280 do 1320. Oves, suh, zdrav K 1180 do 1220. Rž 71 do 72 kg do 8% primesi K 1380—1410. Ječmen 62 kg K 1200 do 1280. Moka vklj. vreče K 2400 do 2500. Posija pšenična vklj. vreče K 880 do 950. Vse cene za 100 kg pariteta vtovorna postaja.

Sladkor. Kolonijalni sladkor je postal močan konkurent sladkorju iz pese. Kuba se je lotila z vso vnemo gojitve sladkornega trsa in se ceni zadnja letina na tri in pol milijone ton; pravijo pa, da bo še večja. Pred mesecem dni je obratovalo 150 tovarn (lansko leto v istem času samo 100). Vidna zaloga

koncem februarja t. l. je znašala 869.000 ton. — New-York je notiral početkom marca centrifugal po 3.61 do 3.76 cent. za lb. — London je notiral kocke 52 s 1½ d, kristal 41 s, za cwt. Poročila trde, da so angleške zaloge nezadostne in pričakujejo višjih cen. — Amsterdam je notiral za maj fl. hol. 21.62, avgust fl. hol. 21.50 za 100 kg rafinade.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu ni bilo nobenega posebno živahnega povpraševanja po hmelju. Za žatečki hmelj so ponujali po 3000 do 3100 čehoslovaških kron za 50 kg. Tudi tujega hmelja se je nekaj bal pokupilo. Cena je bila 2800 K za 50 kg. — Hmeljska rastlina je dobro prezimila in ne

kaže nobenih kvarljivih znakov hude in dolgotrajne zime.

Tržne cene v Moskvi. Iz Moskve se naznanjajo korespondenčnemu uradu na Dunaju sledeče žitne cene: en funt (400 gramov) črnega kruha 25.000 rubljev, pšeničnega kruha 65.000 rubljev, 1 funt krompirja 5000 rubljev, en slanik 75.000 rubljev, 1 funt govejega mesa 65.000 rubljev, masla 280.000 rubljev, 1 funt soli 30.000, ječmenove kave 65.000, 1 funt mila 70.000 rubljev, 1 skatljica vžigalic 4000 rubljev, 1 pud ržene moke 1.200.000 rubljev, pšenične 3.500.000 rubljev. Ta mesec so cene zrasle za 45% napram onim v novembru preteklega leta.

Barva za štipiljke

THE REX CO., LJUBLJANA.

Borza.

Rapiden padec tujih deviz v Zagrebu in Beogradu. Padanje deviz in valut zavzema vedno večje dimenzije, posebno, ker meče Beograd na trg velike količine. Zlasti dobro informirani Francosko-srbska in Izvozna banka ste vrgli na trg velike množine deviz. Dolar je padel na 64.50, Dunaj blago na 0.875, Berlin na 24.75, Praga 130, Rim 330—340, London 292, Curih 1250—1300, Budimpešta 8.50. Zagreb je notiral danes v Curihu 2.

Mavec - gips

portland in roman-
cement

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič

veletrgovina s stavbenim

materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta št. 13.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo ltd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Proda se

100 delnic

Trgovske delniške družbe.

Ponudbe pod »1878« na ured. »Trgov. lista«.

Tovarna lesenih žebijev

„ZORA“ d. z. o. z.

Črnomelj

nudi najboljše lesene žebije za čevljarje.

Izdelani so po najnovejšem Amerikanskem načinu ter so neprekosljive vrednosti.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 30.

Brzojavni MedJet

Manufakturna trgovina na veliko

Telef. št. 75.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Franciščanska ulica 4